

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Кафедра наглядово-профілактичної діяльності

(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національного університету
цивільного захисту України
доктор наук з державного управління,
професор

_____ Садковий В.П.
(підпис) (прізвище та ініціали)

" _____ " _____ 20__ р

УПРАВЛІННЯ НАУКОВИМИ ПРОЕКТАМИ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ

(назва навчальної дисципліни)

Програма

навчальної обов'язкової дисципліни

(обов'язкової, вибіркової)

підготовки за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі
знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"

(назва освітнього ступеня)

спеціальності 053 "Психологія"

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації Психологія діяльності в особливих умовах

Харків 2017 рік

Розробник(и) програми:

начальник кафедри наглядово-профілактичної діяльності, кандидат педагогічних наук, доцент Островерх О.О.

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

Програму навчальної дисципліни рекомендовано кафедрою

наглядово-профілактичної діяльності

(назва кафедри)

Протокол від. « _____ » _____ 20__ року № _____

Начальник кафедри наглядово-профілактичної діяльності

(назва кафедри)

_____ (Островерх О.О.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 20__ року

Рекомендовано вченою радою факультету цивільного захисту

(назва факультету)

Протокол від « _____ » _____ 20__ року № _____

Голова вченої ради факультету цивільного захисту

(назва факультету)

_____ (Удянський М.М.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 20__ року

Схвалено вченою радою університету _____

Протокол від « _____ » _____ 20__ року № _____

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Управління науковими проектами та інтелектуальною власністю»

складена відповідно до (освітньо-наукової) програми підготовки за **третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"**

(назва освітнього ступеня)

спеціальності «**053 "Психологія"**».

(назва спеціальності)

спеціалізації «**Психологія діяльності в особливих умовах**».

(назва спеціалізації)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є моделі та механізми управління науковими проектами, способи їх правової охорони у вітчизняній і світовій практиці.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна базується на попередніх знаннях із фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін. Як навчальна дисципліна «Управління науковими проектами та інтелектуальною власністю» має безпосередній зв'язок із дисциплінами «Філософсько-методологічні основи наукових досліджень» та «Інструментальні засоби наукових досліджень».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Управління науковими проектами у вищих навчальних закладах.
2. Захист прав інтелектуальної власності в управлінні науковими проектами.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Управління науковими проектами та інтелектуальною власністю» є формування системи уявлення щодо організації наукової діяльності, використання пізнання та застосування логічних законів і правил у науковій діяльності, формування наукового типу мислення; розкриття значення захисту прав інтелектуальної власності, ознайомлення з основами інтелектуальної власності, висвітлення ролі інтелектуальної власності і наукової діяльності у вищому навчальному закладі, ознайомлення з національною нормативною базою в сфері інтелектуальної власності для ефективної реалізації наукового та інтелектуального потенціалу.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Управління науковими проектами та інтелектуальною власністю» є закріпити, поглибити й узагальнити у здобувачів вищої освіти системні науково-теоретичні знання з питань управління науковими проектами та інтелектуальної власності, виявити їх здатність самостійно застосувати отриманні знання, вміння та навички у науковій діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати :

- нормативно-правове забезпечення наукової діяльності в Україні;
- моделі і методи планування та управління науковими дослідженнями;
- загальну характеристику наукових проектів;
- сучасні методологічні принципи і методичні прийоми наукового дослідження;
- специфіку наукових проектів у вищих навчальних закладах і модель системи управління науковими проектами;
- класифікацію завдань управління науковими проектами у вищих навчальних закладах;
- порядок оцінювання результатів наукових проектів;
- планування портфелю наукових проектів;
- розподіл ресурсів в наукових проектах;
- порядок стимулювання виконавців наукових проектів;
- систему джерел правового регулювання відносин, пов'язаних з охороною і використанням об'єктів інтелектуальної власності;
- систему інтелектуальної власності і, зокрема, промислової власності в винахідницькій та патентно-ліцензійній діяльності;
- методологічні основи створення об'єктів промислової власності і інженерної психології;
- міжнародне співробітництва у галузі інтелектуальної власності;
- захист патентних прав, авторського права та суміжних прав, а також системи патентної інформації;
- основні положення цивільного, адміністративного, кримінального законодавства України, що стосуються відповідальності за порушення права інтелектуальної власності;
- захист прав інтелектуальної власності в управлінні науковими проектами.

вміти:

- ставити і вирішувати перспективні науково-дослідні і прикладні завдання;
- планувати та управляти науковими дослідженнями у вищих навчальних закладах;
- застосовувати на практиці нормативно-правові акти при забезпеченні правової охорони науково-технічних досягнень та творчої продукції;
- проводити патентні дослідження в певній галузі техніки та оформлювати заявку на винахід або інший об'єкт промислової власності, заявку на об'єкт авторського права, зокрема, на комп'ютерні програми і бази даних, документи на комерційну таємницю;

- використовувати патентну інформацію та документацію при проведенні науково-дослідних, проектно-конструкторських, проектно-технологічних розробок;
- застосовувати норми цивільно-процесуального, господарсько-процесуального та арбітражно-процесуального законодавства України при порушенні прав на об'єкти інтелектуальної власності.

мати навички: у плануванні, організації та управлінні самостійними науковими проектами.

1.4. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність до адаптації до нових дослідницьких ситуацій, до зміни наукового і науково-виробничого профілю своєї професійної діяльності, соціокультурних і соціальних умов діяльності, переоцінки накопиченого досвіду;
- здатність використати знання в області гуманітарних наук при здійсненні експертних і аналітичних робіт;
- здатність самостійно придбавати і використати в практичній діяльності нові знання і уміння, у тому числі, в нових галузях знань, безпосередньо не пов'язаних з сферою діяльності, розширювати і поглиблювати свій науковий світогляд;
- здатність використати знання правових і етичних норм при оцінці своєї професійної діяльності, при розробці і здійсненні соціально значимих проектів;
- здатність застосовувати сучасні методи і методики наукового дослідження;
- здатність до міждисциплінарної взаємодії і уміння співпрацювати з представниками інших галузей знань в ході вирішення науково-дослідних і прикладних завдань;
- здатність до інноваційної діяльності, до критичного аналізу власної наукової і прикладної діяльності;
- здатність аналізувати, синтезувати і критично осмислювати інформацію на основі комплексних наукових методів;
- здатність до підготовки і проведення науково-дослідних робіт відповідно до профілю програми доктора філософії, з використанням знання фундаментальних і прикладних дисциплін програми доктора філософії;
- здатність до аналізу і узагальнення результатів наукового дослідження на основі сучасних міждисциплінарних підходів;
- здатність використовувати в гуманітарних дослідженнях різноманітні тематичні мережеві ресурси, бази даних, інформаційно-пошукові системи;
- здатність до підготовки і проведення наукових семінарів, конференцій, підготовки і редагування наукових публікацій.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин(и) / 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Управління науковими проектами у вищих навчальних закладах.

Тема 1. Нормативно-правове забезпечення наукової діяльності.

Управління науковими дослідженнями і розробками. Загальна характеристика нормативно-правової бази України у науково-технічній сфері. Структура державного управління науковою діяльністю і реалізації державної науково-технічної політики в Україні.

Тема 2. Загальна характеристика наукових проектів.

Поняття та загальна класифікація наукових проектів. Процес управління науковими проектами. Методи та механізми управління науковими проектами. Компоненти діяльності та характеристика наукових проектів Роль і місце наукових проектів у структурі інноваційного процесу.

Тема 3. Сучасні методологічні принципи і методичні прийоми наукового дослідження.

Аналіз моделей і методів планування та управління науковими дослідженнями. Основні функції управління наукового дослідження. Основні моделі організації управління науковими дослідженнями.

Тема 4. Специфіка наукових проектів у вищих навчальних закладах і модель системи управління науковими проектами.

Мета наукової діяльності ВНЗ. Класифікація наукових проектів у ВНЗ. Основні етапи функціонування системи управління науковими проектами. Механізми та завдання управління науковими проектами у ВНЗ.

Тема 5. Моделі та методи управління науковими проектами у вищому навчальному закладі.

Порядок оцінювання результатів наукових проектів. Планування портфелю наукових проектів. Розподіл ресурсів в наукових проектах. Порядок стимулювання виконавців наукових проектів.

Змістовний модуль 2. Захист прав інтелектуальної власності в управлінні науковими проектами.

Тема 6. Поняття інтелектуальної власності і система її правової охорони. Становлення законодавства України про інтелектуальну власність.

Поняття інтелектуальної власності. Основні інститути права інтелектуальної власності. Роль і значення інтелектуальної власності для України. Історія розвитку законодавства про охорону інтелектуальної власності. Система джерел правового регулювання відносин, пов'язаних з охороною і використанням об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 7. Авторське право та суміжні права.

Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторського права. Майнові і особисто немайнові права авторів. Вільне використання творів. Строк дії авторського права. Розпорядження майновими авторськими правами і авторський договір. Поняття та різновиди суміжних прав. Строк дії суміжних прав. Колективне управління авторським правом і суміжними правами.

Тема 8. Патентне право. Оформлення патентних прав.

Поняття й ознаки об'єктів патентного права: винахід; корисна модель; промисловий зразок. Розпорядження патентними правами. Суб'єкти патентного права: автори винаходів, корисних моделей, промислових зразків; патентовласники; спадкоємці; патентне відомство; апеляційна палата; представники у справах інтелектуальної власності (патентні повірені). Порядок і стадії оформлення патентних прав. Складання та подання заявки на видачу патенту. Міжнародна заявка на винахід (корисну модель), промисловий зразок. Розгляд заявки в патентному відомстві. Видача патенту. Особливості патентного права в Україні на секретний винахід і секретну корисну модель. Майнові і особисто немайнові права авторів винаходів, корисних моделей і промислових зразків. Обов'язки патентовласника. Передання майнових прав. Дострокове припинення чинності прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок та визнання їх недійсними.

Тема 9. Захист прав інтелектуальної власності.

Поняття порушення прав інтелектуальної власності. Види юридичної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності. Адміністративний порядок захисту прав: правова основа для оспорювання прав інтелектуальної власності в адміністративному порядку. Об'єкти інтелектуальної власності відносно яких здійснюється адміністративний порядок захисту прав. Органи, в яких здійснюється захист прав в адміністративному порядку. Засоби захисту. Адміністративна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності. Цивільно-правові засоби захисту прав інтелектуальної власності. Порядок захисту прав. Цивільно-правова відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.. Кримінальна відповідальність про порушення прав інтелектуальної власності. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності відповідно до вимог визнаних у міжнародній практиці норм та правил (в рамках угоди TRIPS). Адміністративна процедура, цивільно-правові способи захисту прав, а також кримінальні процедури та штрафи, що можуть бути використані до порушників прав інтелектуальної власності.

3. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України, 1996 р. від 28.06.1996 № 254к/96-ВР(із змінами)
2. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-ХІІ (із змінами).
3. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 № 3687-ХІІ (із змінами).
4. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 № 3688-ХІІ (із змінами).
5. Закон України «Про освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.
6. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII.
7. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10.02.1995 № 51/95-ВР
8. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень. – К.: Вища шк., 2011. –271 с.
9. Галаєва Л.В. Методологія та організація наукових досліджень. – К.: НАУ, 2009. – 78 с. <http://elibrary.nubip.edu.ua/16958/>
10. Галаєва Л.В. Методологія системного підходу та наукових досліджень. – К.: НУБіПУ, 2014. – 94 с
11. Гордієнко С.Г. Молодому науковцю коротко про необхідне: Науково-практичний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 92 с.
12. Грабченко А.І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М. Методи наукових досліджень: Навч. Посібник. – Х.: НТУ «ХПІ», 2009. – 142 с.
13. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності Навчальний посібник. Видання 2-ге, перероблене і доповнене. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 278с.
14. Застосування права інтелектуальної власності в діяльності органів і підрозділів цивільного захисту : Навч. посіб. : Для курсантів, студентів та слухачів НУЦЗУ / О.О. Островерх, С.М. Домбровська, О.В. Савченко . – Х. : НУЦЗУ, 2014 . – 104 с.
15. Каплун І.П., Колісніченко Е.В. и др. Інтелектуальна власність. /Укладачі: І.П. Каплун, Е.В. Колісніченко, В.О. Панченко, А.А. Папченко. – Суми: Видавництво СумДУ, 2009. – Ч.1. – 157 с.; Ч. 2. – 149 с.
16. Кислий В. М. Організація наукових досліджень: навчальний посібник / В. М. Кислий. – Суми : Університетська книга, 2011. – 224 с.
17. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – К.: «Слово», 2009. – 240 с.
18. Конверський А.Є. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студ./ за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
19. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. пос. – Кондор, 2006. – 206 с.
20. Новиков Д.А., Суханов А.Л. Модели и механизмы управления научными проектами в ВУЗах. М.: Институт управления образованием РАО,

2005. – 80 с.

21. Право інтелектуальної власності : підручник / Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін.] за заг. ред. О. І. Харитонової. К. Юрінком Інтер, 2015. – 544 с.

22. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. – К.: Знання-Прес, 2011.– 308с.

Допоміжна

23. Артемчук Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідної роботи: Навч. посібник для студентів та викладачів вищ. навч. закладів. – К.: Форум, 2000. – 271 с.

24. Береговий І., Береговий Г. Становлення і розвиток науки управління: теоретико-методологічний аспект //Вісник НАН України при президентові України, 1999. – №4.– С.80-85.

25. Бургинський С.Г., Дупленко Ю.К. Науковий аналіз сучасних тенденцій та перспектив розвитку наукової проблеми: методологічні принципи дослідження // Наука та наукознавство, 1999. – №2. – С.42-48.

26. Клепко С.Ф. Наукова робота і управління знаннями: Навчальний посібник. – Полтава: ПОІППО, 2005. – 201 с.

27. Краснобокий Ю.М. Словник-довідник науковця-початківця. – К.: Науковий світ, 2000. – 83 с.

28.Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований. – К.:Знання, 2000.–114 с.

29. Сидоренко В.К., Дмитренко П.К. Основы научных исследований: Навч. посібник. – К., 2000. – 260 с.

30. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень. – К.: Знання, 2005. – 309 с.

31.Філіпенко А.С. Основы научных исследований. – К.: Академвидав, 2004.– 208с.

32.Цехмістрова Г. С. Основы научных исследований. Навчальний посібник. К.: «Слово», 2003. – 235 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws>
2. <http://www.dsns.gov.ua>
3. http://books.nuczu.edu.ua/list.php?IDlist=Q_1#up

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

З метою діагностики успішності здобувачів вищої освіти використовуються такі контрольні заходи:

- усне опитування, письмова відповідь практичних та семінарських заняттях;

- виступ з доповіддю на семінарських заняттях, участь у дискусіях;

- поточне тестування пройденого і самостійно опрацьованого матеріалу (модульний контроль, контрольні запитання, тести тощо);
- захист рефератів із самостійно опрацьованих тем.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
65-79	C		
55-64	D	задовільно	
50-54	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розробник(и) програми:

Начальник кафедри наглядово-профілактичної діяльності

к.пед.н., доцент

_____ (посада, вчене звання, ступінь)

_____ (підпис)

_____ (О.О.Островерх)
(прізвище та ініціали)